

УЧИЛИЩНА СРЕДА И РИСКОВИ ПОВЕДЕНИЯ НА УЧЕНИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ. РЕЗУЛТАТИ ОТ МУЛТИЛЕВЪЛ АНАЛИЗ

Елица ДИМИТРОВА

Институт за изследване на населението и човека

Департамент Демография

Българска академия на науките

БЪЛГАРИЯ, гр. София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6

elitsa_kdimitrova@yahoo.com

Резюме. В статията се изследва влиянието на училищната среда върху риска за тютюнопушене, употреба на алкохол, употреба на канабис, тормоз над другите и ранен старт на сексуалния живот на тийнейджърите в България. Използвани са данни от българската извадка на международното изследване „Поведение и здраве сред деца в училищна възраст“ – HBSC (2018 г.) Приложен е мултилевъл анализ, чрез който се изследва вариацията в рисковите поведения на учениците, която се дължи именно на типа училище, в което те се обучават. Моделът, който прилагаме е *randon coefficient logit model*. Резултатите потвърждават, че неблагоприятната училищна среда (липса на толерантност, взаимопомощ и подкрепа между учениците, както и липсата на внимание от страна на учителите, по-високият стрес от уроци и домашни) се асоциира с по-чести прояви на рискови за здравето поведения. Училището, в което тийнейджърите учат, има изключително важно значение за формирането на този тип поведения. В тютюнопушене, употреба на марихуана, тормоз над другите или ранен старт на сексуалния живот, индивидуалните различия (пол, възраст и др.) между децата отслабват. В тези „рискови“ учебни заведения в процеса на общуване със съучениците децата възприемат подобни модели на поведение като обичайни и започват да ги възпроизвеждат.

Ключови думи: тютюнопушене, употреба на алкохол, тормоз, ранен старт на сексуалния живот, училище

Статията се цитира по следния начин:

Димитрова, Е. (2020). Училищна среда и рискови поведения на учениците в България. Резултати от мулти-левъл анализ. *Психологични изследвания*, Том 23, Кн. 1, 2020, 53-82. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

© Е. Димитрова, 2020

Статията е постъпила през януари 2020

Приета за публикуване през май 2020

Публикувана онлайн през юни 2020

Авторът е прочел и одобрил окончателния вариант на ръкописа.